Vol. 12, No 1, Spring & Summer 2022 ISSN(Print): 2251-6344 ISSN(Online): 2538-4112

Library and Information Science Research

https://Infosci.um.ac.ir

Research Article DOI: 10.22067/infosci.2022.24194.0

Entrepreneurship in Public Libraries: A Review of Studies Using the Meta-Synthesis Method

Farzaneh Ghanadinezhad[1]

Recived: 07/07/2020 Accepted: 22/05/2022

Abstract

Introduction: Considering the role of public libraries in entrepreneurship development, the present study intended to analyze the studies conducted in this field and by comparing Iranian and international researches in this field, to provide a basis for identifying gaps in the domestic research.

Methodology: The steps of the present study were performed using the meta-synthesis method. For this purpose, related researches were searched in international databases in English and domestic databases in Persian without considering the time limit. The CASP checklist was used to evaluate the quality of the selected studies. Finally, 101 dissertations and articles (71 in English and 30 in Persian) were reviewed.

Findings: At the international level, the thematic orientation of research has been towards the field of "entrepreneurial information services" and in Iran towards the axis of "organizational entrepreneurship, organizational culture, creativity and organizational innovation". The dominant research approach in international research is qualitative and most of the document-library review method and previous documents have been used to analyze these studies. In contrast, the emphasis of internal studies is on the use of quantitative approach and survey method and the use of questionnaire is the basis of their analyses. Most major national and international researches are in the form of an article published in a certain journal and written by an author.

Conclusion: The results of this study can provide the basis for helping to develop research in this field and solve the problems of public libraries in order to provide innovative and entrepreneurial services and thus solve the problem of unemployment and consequently the economic development of society.

Keywords: Study Review, Entrepreneurship, Public Libraries, Meta-synthesis

Citation: Ghanadinezhad, F. (2022). Entrepreneurship in Public Libraries: A Review of Studies Using the Meta-Synthesis Method. Library and Information Science Research, 12(1), 100-120. doi: 10.22067/infosci.2022.24194.0

1 . PhD candidate in Knowledge and information science, Shahid Chamran University of Ahvaz. Email: farzaneh.ghanadinezhad@gmail.com

پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی

https://infosci.um.ac.ir

مقاله پژوهشی	DOI: 10.22067/infosci.2022.24194.0	دسترسی آزاد

کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی: مروری بر مطالعات انجام شده با روش فراترکیب

فرزانه قنادی‌نژاد[۱]

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۴/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۳/۱

چکیده

هدف: با توجه به نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه کارآفرینی، پژوهش حاضر بر آن است تا به تحلیل مطالعاتی که در این زمینه انجام شده بپردازد و با مقایسه پژوهش‌های ایرانی و جهانی در این حوزه، زمینه برای شناسایی شکاف‌ها و خلأهای پژوهش‌های داخلی فراهم شود.

روش‌شناسی: مراحل اجرای پژوهش حاضر با استفاده از روش فراترکیب صورت گرفت. بدین منظور، پژوهش‌های مرتبط در پایگاه‌های بین‌المللی به زبان انگلیسی و پایگاه‌های داخلی به زبان فارسی بدون در نظر گرفتن محدودیت زمانی مورد جستجو قرار گرفتند. جهت ارزیابی کیفیت آثار گزینش شده، از چک‌لیست CASP استفاده گردید. در نهایت، ۱۰۱ پایان‌نامه و مقاله (۷۱ اثر به زبان انگلیسی و ۳۰ اثر به زبان فارسی) مورد بررسی قرار گرفتند.

یافته‌ها: در سطح بین‌المللی، گرایش موضوعی پژوهش‌ها به‌سوی حوزه «خدمات اطلاعاتی کارآفرینانه» و در ایران به‌سمت محور «کارآفرینی سازمانی، فرهنگ سازمانی، خلاقیت و نوآوری سازمانی» بوده است. رویکرد غالب در پژوهش‌های بین‌المللی کیفی بوده و بیش‌تر از روش سندی ـ کتابخانه‌ای و اسناد و مدارک پیشین برای تحلیل این مطالعات استفاده شده است. در مقابل، تأکید مطالعات داخلی بر استفاده از رویکرد کمّی و روش پیمایشی بوده و استفاده از ابزار پرسشنامه را مبنای تحلیل خود قرار داده‌اند. عمده‌ترین پژوهش‌های انجام شده در سطح ملی و بین‌المللی در قالب مقاله منتشر شده در نشریات هستند و توسط یک نویسنده نگارش یافته‌اند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند زمینه را برای کمک به توسعه پژوهش در این حوزه و رفع مشکلات کتابخانه‌های عمومی در راستای ارائه خدمات نوآورانه و کارآفرینانه و درنتیجه رفع مشکل بیکاری و به‌تبع آن توسعه اقتصادی جامعه فراهم سازد.

واژه های کلیدی: مرور مطالعات، کارآفرینی، کتابخانه‌های عمومی، فراترکیب.

۱. دانشجوی دکترای علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، Farzaneh.ghanadinezhad@gmail.com

مقدمه

بیکاری یکی از اصلی‌ترین مشکلات پیش‌روی کشورهای در حال توسعه از جمله ایران است که پیامدهای نامطلوب آن تمام بخش‌های جامعه را تحت تأثیر قرار خواهد داد (نادمی و صداقت کالمرزی، ۱۳۹۷). اقتصاد ایران طی چهار دهه گذشته همواره شاهد نرخ بیکاری بالا بوده است. استمرار حاکمیت نرخ بیکاری بالا بر اقتصاد کشور از یک‌سو رشد اقتصادی را کاهش داده و از سوی دیگر جامعه را در معرض آسیب‌ها و انحرافات اجتماعی قرار می‌دهد (نوفرصتی و نصیری، ۱۳۹۷). به‌نظر می‌رسد کارآفرینی و خوداشتغالی، از جمله راهکارهایی هستند که می‌توانند به‌عنوان اقدامی مهم در جهت کاهش بیکاری و نیز افزایش سلامت روحی جامعه و به‌تبع آن توسعه اقتصادی و فرهنگی کشور مورد توجه قرار گیرند.

با توجه به فراگیر شدن معضل بیکاری در جامعه، کتابخانه‌های عمومی می‌توانند هم‌راستا با کارکردهای اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و پژوهشی خود، در جهت توسعه فعالیت‌های اقتصادی که یکی از مصادیق آن کارآفرینی است، نقش مهمی داشته باشند. از طرفی، در عصر حاضر، پیشرفت‌های سریع و همه‌جانبه‌ای در ابعاد مختلف زندگی بشری به وقوع پیوسته که بخشی از آن‌ها ناشی از توسعه فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و رسانه‌های اجتماعی بوده است و لازم به ذکر است که این فناوری‌ها و رسانه‌ها می‌توانند رقیبی جدی برای کتابخانه‌ها به‌شمار روند. بنابراین، کتابخانه‌های عمومی برای انطباق و همگام شدن با این تحولات و حفظ موقعیت خود در این شرایط رقابتی در جامعه، نیازمند نوآوری در ارائه خدمات و تنوع بخشیدن به فعالیت‌های خود هستند. همین امر، لزوم فعالیت کتابخانه‌های عمومی را در ارائه خدمات مختلف در جهت توسعه کارآفرینی و خوداشتغالی در سطح جامعه روشن می‌سازد.

استفاده از قابلیت‌های کتابخانه‌های عمومی در جهت ارتقای کارآفرینی سبب ایفای نقش این سازمان‌ها در تسهیل رشد اقتصادی و کاهش جرائم و انحرافات و آسیب‌های اجتماعی ناشی از بیکاری شهروندان در جامعه خواهد شد. همین امر لزوم مطالعه و پژوهش در زمینه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی را روشن می‌سازد. مطالعه در این زمینه و توجه به موضوعات پژوهش‌هایی که در زمینه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی انجام گرفته می‌تواند در شناسایی مسائل و چالش‌هایی که این سازمان‌ها در مسیر توسعه کارآفرینی با آن مواجه‌اند و به‌تبع آن، برنامه‌ریزی در جهت رفع آن‌ها سودمند باشد. همان طور که فتاحی، پریرخ، سالاری، زره‌ساز، رجبعلی بلگو و پازوکی (۱۳۹۳) اشاره می‌کنند که با پژوهش می‌توان به آسیب‌شناسی مسائل و مشکلات یک سازمان پرداخت؛ آن‌ها معتقدند که دستاوردهای پژوهشی، سازمان را قادر می‌سازد مسیر فعالیت‌های خود را در هر مرحله مورد بررسی قرار داده و با کنکاش علمی، مشکلاتی را که پیش‌روی آن‌هاست، تجزیه‌وتحلیل کنند. حاصل این بررسی، انتخاب بهترین و اصولی‌ترین راهکار ممکن برای حل مسئله در هر بخش از مسیر فعالیت‌های سازمان خواهد بود.

با توجه به نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه کارآفرینی، پژوهش حاضر بر آن است تا به تحلیل پژوهش‌هایی که در این زمینه انجام شده بپردازد و با مقایسه پژوهش‌های ایرانی و جهانی در این حوزه

زمینه برای شناسایی شکاف‌ها و خلأهای پژوهش‌های داخلی فراهم شود. در جریان مقایسه میان پژوهش‌های انجام شده در کشورهای پیشرو با پژوهش‌هایی که در ایران در دوره‌های زمانی مختلف انجام شده‌اند، ضعف‌ها، کمبودها و کاستی‌های پژوهش‌های داخلی روشن خواهد شد و بدین ترتیب پژوهش‌های داخلی در آینده در جهت پر کردن این خلأها و رفع این کاستی‌ها انجام خواهد گرفت. به‌نظر می‌رسد، تجربه پژوهش‌های کشورهای پیشرفته می‌تواند برای پژوهشگران ایرانی در انجام مطالعات آینده سودمند باشد.

مطالعات و پژوهش‌های مختلفی در خارج و داخل ایران به بررسی پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در دوره‌های زمانی مختلف پرداخته‌اند (Ucbasaran, Westhead & Davidsson & Wiklund, 2001; Ireland, Busenitz, West, Shepherd, Nelson, Chandler & Zacharakis, 2003; Wright, 2001; Cukier, Trenholm, Carl & Gekas, 2011; Keupp & Gassmann, 2009; Reutzel & Webb, 2005; Fernandes & Kraus, 2019 Ferreira, Reis & Miranda, 2015; Teixeira, 2011؛ وکیلی و انصاری، ۱۳۹۰؛ عربیون، عبدالله‌زاده و شریف‌زاده، ۱۳۹۴؛ توکلی فراش، ۱۳۹۵).

شمار دیگری از پژوهش‌ها، با مطالعه بروندادهای علمی حوزه کتابخانه‌های عمومی، گرایش موضوعی پژوهش‌های این حوزه را مورد بررسی قرار دادند (کشوری و همتی، ۱۳۹۷؛ مهدی‌پور و جعفری، ۱۳۹۸). در ارتباط با تحلیل موضوعات حوزه کارآفرینی در علم اطلاعات و دانش‌شناسی، قنادی‌نژاد و حیدری (۱۳۹۷) ۵۸ موضوع را شناسایی کردند که در ۸ محور کلی شامل «آموزش کارآفرینی»، «پژوهش در کارآفرینی»، «فناوری اطلاعات» و «رابطه کارآفرینی و علم اطلاعات و دانش‌شناسی» دسته‌بندی شدند.

تأملی بر پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه نشان می‌دهد که محورهای مطالعاتی این پژوهش‌ها در داخل و خارج از کشور عمدتاً شامل بررسی محتوای پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در دوره‌های زمانی مختلف و تحلیل موضوعی مطالعات کتابخانه‌های عمومی بوده است. در بیش‌تر این پژوهش‌ها از روش تحلیل محتوایی و استنادی به‌منظور بررسی محورهای پژوهشی حوزه‌های کارآفرینی و کتابخانه‌های عمومی استفاده شده است. این مطالعات بیش‌تر درصدد بررسی روند پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه کارآفرینی به‌صورت کلی بوده‌اند و توجه به انجام مطالعه‌ای در خصوص تحلیل مطالعات کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی تا حدی مغفول مانده است.

روش پژوهش

مراحل اجرای مطالعه حاضر با استفاده از روش فراترکیب صورت گرفت. در این راستا، گام‌های اجرایی پژوهش حاضر با استفاده از روش ارائه شده توسط ساندلوسکی و باروزو[1] (۲۰۰۷) عبارتند از:

۱. تنظیم هدف پژوهش: هدف پژوهش حاضر تحلیل پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی به لحاظ روند انتشار، قالب انتشار، رویکردها و روش‌های به‌کاررفته در آن‌ها، ابزارهای گردآوری

1. Sandelowski & Barroso

داده‌ها، مشارکت پژوهشی نویسندگان برحسب تعداد آن‌ها، و گرایش‌های موضوعی این مطالعات بود.

۲. مرور نظام‌مند پیشینه‌ها: به‌منظور جستجوی پژوهش‌های صورت گرفته در خارج از کشور، پایگاه‌های اطلاعاتی ساینس دایرکت، امرالد، ابسکو، پروکوئست، اسکوپوس، وب‌آوساینس و موتور جستجوی گوگل اسکولار مورد جستجو قرار گرفتند. فهرست منابع پژوهش‌ها نیز برای دستیابی به منابع بیش‌تر بررسی شدند. در مورد پژوهش‌های صورت گرفته در ایران، پایگاه‌های اطلاعاتی مگ‌ایران، ایران‌داک، سیکا، نورمگز، سیویلیکا، جهاد دانشگاهی و جویشگر علم‌نت مورد جستجو قرار گرفتند. برای جستجو و گردآوری اطلاعات به‌منظور جامعیت بخشیدن به پژوهش حاضر، هیچ‌گونه محدودیت زمانی اعمال نشد. آخرین جستجو در هفته دوم اسفندماه سال ۱۳۹۸ صورت گرفت. به‌منظور جستجو و بازیابی مقالات و پایان‌نامه‌های مورد تحلیل، ابتدا به هر کدام از پایگاه‌های اطلاعاتی مراجعه شد و در بخش جستجوی پیشرفته، فیلد عنوان و موضوع مورد جستجو قرار گرفتند. بدین‌صورت که واژه public library با هر یک از واژه‌های مذکور در جدول (۱) به‌صورت جداگانه یک‌بار در فیلد عنوان و یک بار در فیلد موضوع مورد جستجو قرار گرفتند و در هر بار فرآیند جستجو در میان واژگان از عملگر and استفاده شد. در مورد منابع فارسی نیز جستجو و بازیابی منابع به همین صورت انجام گرفت. در جدول (۱) راهبرد جستجوی مورد استفاده در پژوهش حاضر به‌صورت دقیق‌تر ارائه شده است.

جدول ۱. راهبرد جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی

کلیدواژه‌های فارسی	کلیدواژه‌های انگلیسی
کارآفرینی یا کسب‌وکار یا اشتغال‌زایی یا توسعه یا اقتصاد یا خوداشتغالی یا کسب‌وکارهای نوپا یا استارتاپ یا درآمدزایی یا ارزش‌آفرینی یا کارآفرین	entrepreneurship OR business OR employment OR development OR economy OR self-employment OR start up OR value creation OR Entrepreneur OR job creation OR job development
و «کتابخانه عمومی» و «کتابخانه‌ها» و «کتابخانه‌های عمومی» و «کتابخانه» و «علم اطلاعات و دانش‌شناسی» و «کتابداری» و «کتابدار»	And «public library» And «libraries» And «public libraries» And «library» And «library and Information Science» And «librarian» And «librarianship»

۳. جستجو و انتخاب مقالات مناسب: پس از اعمال راهبرد جستجو، ۳۳۴ اثر از پایگاه‌های بین‌المللی به زبان انگلیسی و ۹۲ اثر از پایگاه‌های داخلی به زبان فارسی بازیابی شدند. سیاهه منابع حاصل از جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی انگلیسی و فارسی از ابعاد مختلفی مورد بررسی قرار گرفتند: شناسایی و حذف

عناوین مشترک و تکراری؛ بررسی ارتباط عناوین آثار با موضوع مطالعه حاضر؛ تعیین ارتباط چکیده با موضوع این مطالعه؛ بررسی متن کامل پژوهش‌ها و ارتباط آن‌ها با هدف مقاله؛ بررسی تناسب آثار با معیارهای تعریف شده جهت ورود به مطالعه. معیارهای انتخاب آثار برای تحلیل در پژوهش حاضر عبارتند از: پژوهش‌هایی که مباحث خود را در ارتباط با کتابخانه‌های عمومی و یا کتابخانه‌ها به‌صورت کلی مطرح کرده بودند، بدون در نظر گرفتن نوع مطالعه (مروری یا پژوهشی) انتخاب شدند؛ پایان‌نامه‌ها و مقالات ارائه شده به نشریات و همایش‌ها؛ و منابعی که در سطح بین‌المللی به زبان انگلیسی و در ایران به زبان فارسی منتشر شده‌اند. معیارهای حذف آثار از تحلیل عبارتند از: پژوهش‌هایی که تأکید آن‌ها بر کتابخانه‌های دانشگاهی و یا کتابخانه‌های دیگر بودند، آثاری که فاقد چکیده بوده و متن کامل آن‌ها در دسترس نبود؛ منابع ترجمه‌ای، گزارش‌ها، خلاصه مقالات، مرورها و غیره؛ پژوهش‌هایی که با توجه به چک‌لیست CASP از کفایت لازم برخوردار نبوده و دارای ضعف‌هایی بودند؛ و مقالات برگرفته از پایان‌نامه‌ها. در مجموع ۱۱۶ منبع (۷۴ اثر به زبان انگلیسی و ۴۲ اثر به زبان فارسی) برای بررسی مرتبط شناخته شدند. در نهایت، پس از اعمال شاخص‌های ارزیابی کیفیت، ۱۰۱ اثر (۷۱ اثر به زبان انگلیسی و ۳۰ اثر به زبان فارسی) جهت تحلیل نهایی انتخاب شدند.

۴. کنترل کیفیت: جهت ارزیابی کیفیت آثار گزینش شده، از چک‌لیست CASP که یک ابزار استاندارد با ۱۰ معیار برای ارزیابی پژوهش‌هاست، استفاده شد. حداکثر امتیاز اختصاص داده شده به هر معیار ۵ بود. بر همین اساس، مطالعات پس از ارزیابی، در یکی از سطوح عالی (۴۰ تا ۵۰)، خیلی خوب (۳۱ تا ۴۱)، خوب (۲۱ تا ۳۰)، متوسط (۱۱ تا ۲۰)، و ضعیف (۰ تا ۱۰) دسته‌بندی شدند. بنابراین پژوهش‌هایی که پایین‌تر از ۲۵ امتیاز را کسب کردند، حذف شدند. بر اساس نتایج ارزیابی پژوهش‌ها، ۱۵ اثر فاقد کیفیت لازم بودند و در نتیجه از روند بررسی کنار گذاشته شدند.

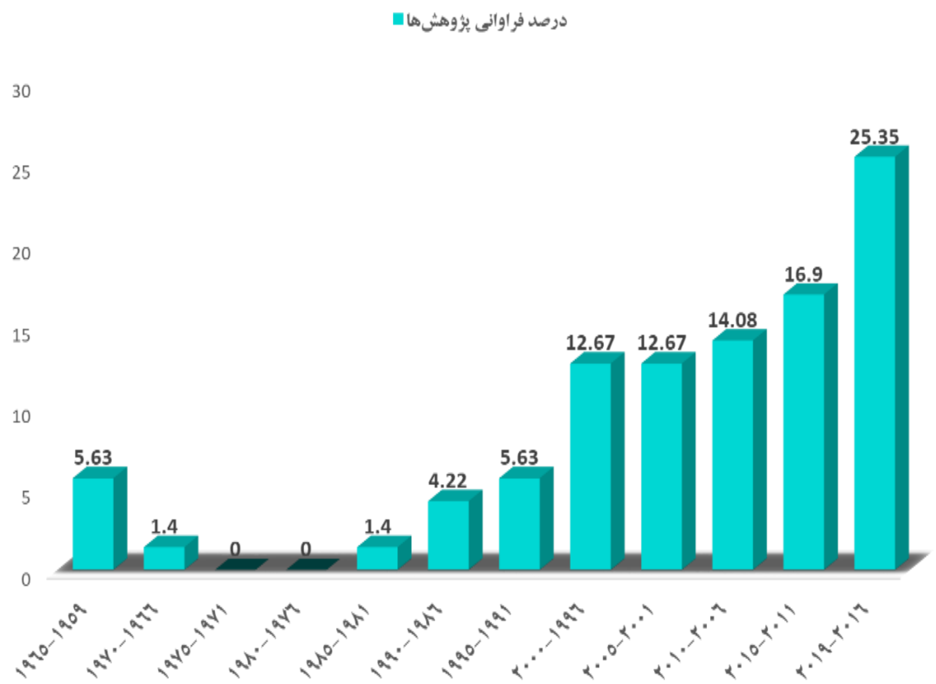
۵. استخراج اطلاعات مقالات: در این مرحله سیاهه‌ای تهیه شد و اطلاعات آثار گزینش شده برای ورود به مطالعه در آن ثبت گردید. ابتدا لیستی از اطلاعات کتابشناختی مقالات و پایان‌نامه‌ها (عنوان، نویسندگان، سال انتشار، قالب انتشار، روش‌شناسی، ابزارهای گردآوری داده‌ها، پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده، موضوعات و کلیدواژه‌ها) تهیه و سپس دسته‌بندی شدند. موضوعات مطرح شده در آن‌ها بر اساس مطالعه متون، نظرات متخصصان و سرعنوان‌های موضوعی فارسی در دسته‌بندی‌های کلی‌تری قرار گرفتند. در نهایت ۱۹ حوزه اصلی اساس کنترل مقالات و پایان‌نامه‌های انگلیسی و ۱۰ حوزه اصلی اساس کنترل مقالات و پایان‌نامه‌های فارسی قرار گرفت.

۶. تجزیه‌وتحلیل و ارائه یافته‌ها: در این مرحله تجزیه‌وتحلیل اطلاعات انجام گرفت. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌های پژوهش از آمار توصیفی (فراوانی و درصد فراوانی) و نرم‌افزار اکسل استفاده شد.

یافته‌ها

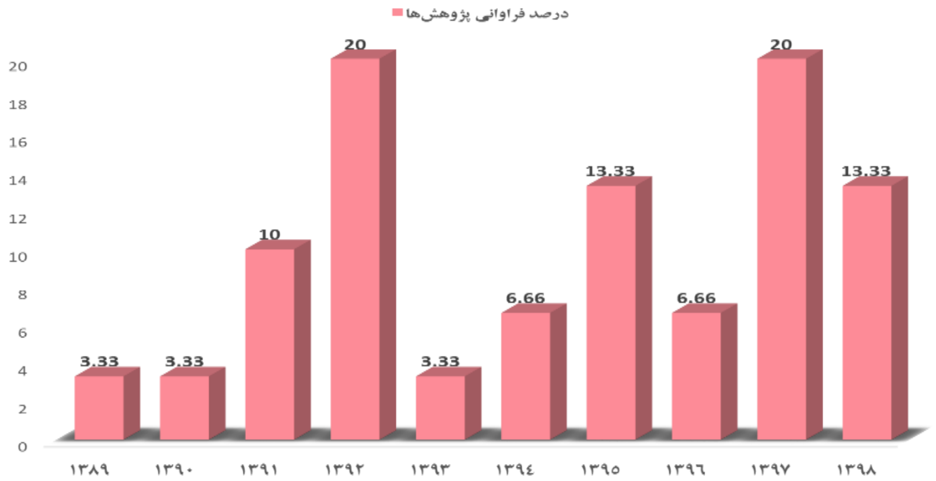
۱. روند انتشار پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی و در ایران

نمودار (۱) بازه زمانی انتشار پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی را نشان می‌دهد.

نمودار ۱. بازه زمانی انتشار پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی

همان طور که در نمودار (۱) مشاهده می‌شود، این مطالعات در سطح بین‌المللی از سال ۱۹۵۹ آغاز شده‌اند و انتشار آن‌ها روندی صعودی داشته است. بیش‌ترین تعداد پژوهش‌ها در طی سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۶ منتشر شده‌اند (۲۵/۳۵ درصد) و انتشار بیش از نیمی از آن‌ها در طی سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۹ صورت گرفته است (۸۱/۶۷ درصد). در نمودار (۲) روند انتشار پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران قابل مشاهده است.

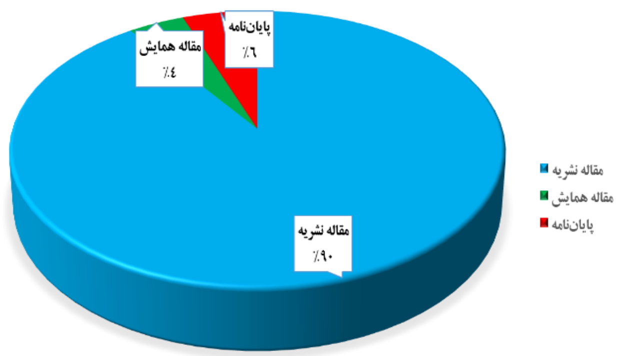

نمودار ۲. روند انتشار پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران

نمودار (۲) نشان‌دهنده یک دهه مطالعات انجام شده در این حوزه در ایران است و سال ۱۳۸۰ را می‌توان نقطه آغاز این مطالعات به‌شمار آورد. می‌توان گفت که روند انتشار این مطالعات با نوساناتی که ناشی از برگزاری همایش‌هایی با محوریت کارآفرینی بوده تا حدودی رو به افزایش بوده است. بیش‌ترین تعداد پژوهش‌ها در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۷ صورت گرفته است (۲۰ درصد).

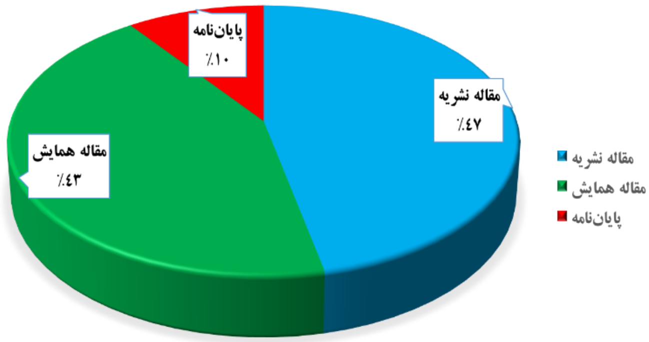
۲. قالب انتشار پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی و در ایران

نمودار (۳) قالب انتشار پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی را نشان می‌دهد.

نمودار ۳. قالب انتشار پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی

بر طبق داده‌های حاصل از نمودار (۳)، عمده‌ترین پژوهش‌های انجام شده در این حوزه در سطح بین‌المللی در قالب مقاله منتشر شده در نشریه (۹۰ درصد) انجام شده‌اند و تنها ۶ درصد در قالب پایان‌نامه و ۴ درصد در قالب مقالات همایش ارائه شده‌اند. در نمودار (۴) قالب انتشار پژوهش‌های انجام شده در این حوزه در ایران نشان داده شده است.

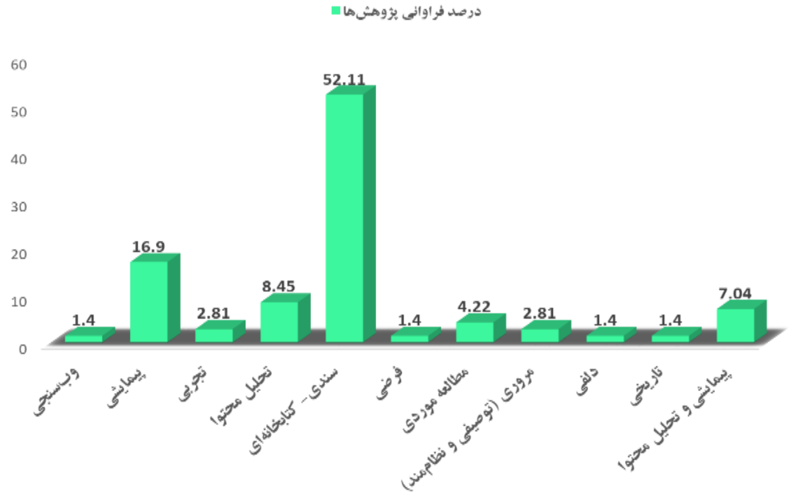

نمودار ۴. قالب انتشار پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران

همان طور که در نمودار (۴) مشاهده می‌شود، حدود نیمی از پژوهش‌های انجام شده در ایران در قالب مقاله منتشر شده در نشریه (۴۷ درصد) و حدود نیمی دیگر در قالب مقاله ارائه شده به همایش (۴۳ درصد) هستند و تنها ۱۰ درصد از مطالعات به‌صورت پایان‌نامه انجام شده‌اند.

۳. رویکردها و روش‌های به‌کاررفته در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی و در ایران

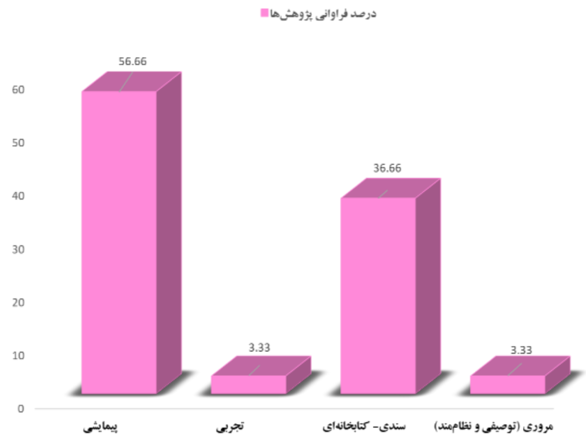
بررسی رویکرد پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی نشان می‌دهد که ۲۱/۱۲ درصد از مطالعات بین‌المللی از رویکرد کمّی، ۷۱/۸۳ درصد از رویکرد کیفی و تنها ۷/۰۴ درصد از رویکرد آمیخته استفاده کرده‌اند. در نمودار (۵) روش‌های به‌کاررفته در پژوهش‌های این حوزه در سطح بین‌المللی ذکر شده است. لازم به ذکر است که تقسیم‌بندی روش‌های به‌کاررفته در این پژوهش‌ها، صرفاً به همان صورتی عنوان شده که در آثار مورد تحلیل توسط نویسندگان این پژوهش‌ها گزارش شده است و پژوهشگر دسته‌بندی خاصی از این روش‌ها ارائه نکرده است.

نمودار ۵. روش‌های به‌کاررفته در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی

نمودار (۵) نشان می‌دهد که پژوهشگران در سطح بین‌المللی بیش‌تر از روش سندی ـ کتابخانه‌ای (۵۲/۱۱ درصد) و پس از آن از روش‌های پیمایشی (۱۶/۹ درصد)، تحلیل محتوا (۸/۴۵ درصد) و ترکیبی از روش‌های پیمایشی و تحلیل محتوا (۷/۰۴ درصد) و کم‌تر از روش‌های وب‌سنجی، فرضی، دلفی و تاریخی (هر کدام ۱/۴۰ درصد) برای انجام پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی استفاده کرده‌اند.

یافته‌های پژوهش حاضر بیانگر آن است که از میان آثار مورد بررسی در ایران، ۶۰ درصد پژوهش‌ها با رویکرد کمّی و ۴۰ درصد با رویکرد کیفی انجام شده‌اند و هیچ پژوهشی با رویکرد آمیخته در این زمینه صورت نگرفته است. مهم‌ترین روش‌های به‌کاررفته در پژوهش‌های این حوزه در ایران در نمودار (۶) قابل مشاهده است.

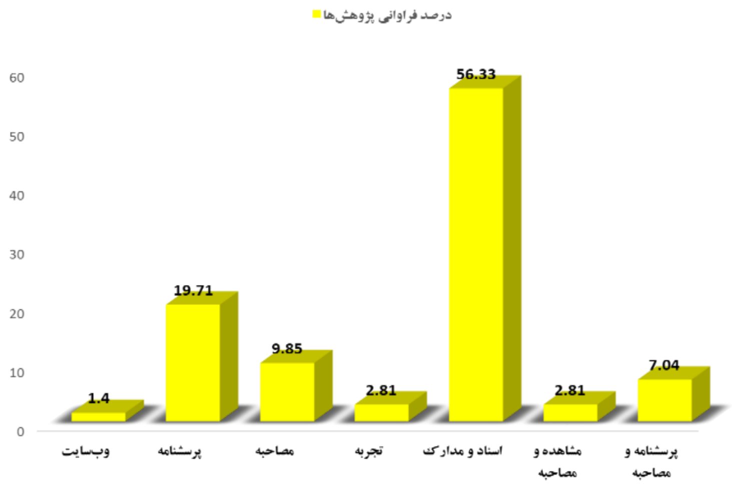

نمودار ۶. روش‌های به‌کاررفته در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران

طبق داده‌های حاصل از نمودار (۶)، بیش از نیمی از پژوهش‌های انجام شده در ایران با استفاده از روش پیمایشی صورت گرفته است (۵۶/۶۶ درصد) و ۳۶/۶۶ درصد از آن‌ها با روش سندی ـ کتابخانه‌ای انجام شده است. تنها ۳/۳۳ درصد از پژوهش‌ها با استفاده از روش‌های تجربی و مروری (توصیفی و نظام‌مند) صورت گرفته است.

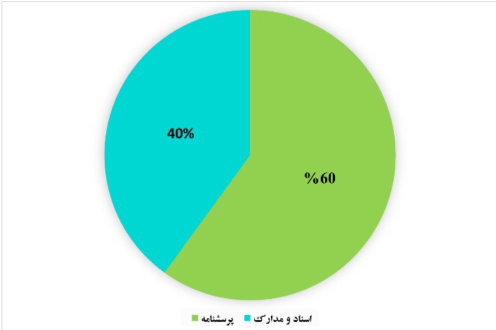
۴. ابزارهای گردآوری داده‌ها در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی و در ایران

نمودار (۷) ابزارهای گردآوری داده‌ها در پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی را نشان می‌دهد.

نمودار ۷. ابزارهای گردآوری داده‌ها در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی

نمودار (۷) نشان می‌دهد که بیش از نیمی از پژوهش‌های این حوزه در سطح بین‌المللی (۵۶/۳۳ درصد) از مطالعه و بررسی اسناد و مدارک پیشین، ۱۹/۷۱ درصد از پرسشنامه و ۹/۸۵ درصد از مصاحبه برای گردآوری داده‌ها استفاده کردند. با توجه به اینکه بیش‌تر پژوهش‌های بین‌المللی از روش سندی ـ کتابخانه‌ای استفاده کردند، استفاده بیش‌تر از ابزار اسناد و مدارک برای انجام این پژوهش‌ها امری بدیهی است.

نمودار ۸. ابزارهای گردآوری داده‌ها در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران

داده‌های نمودار (۸) بیانگر آن است که در ایران ۶۰ درصد از پژوهش‌های مورد مطالعه از پرسشنامه و ۴۰ درصد از پژوهش‌ها از اسناد و مدارک به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات استفاده کرده‌اند. با توجه به این‌که رویکرد بیش‌تر پژوهش‌های این حوزه در ایران کمّی و بیش از نیمی از آن‌ها روش پیمایشی را به‌کار برده‌اند، استفاده از ابزار پرسشنامه قابل توجیه است.

۵. وضعیت مشارکت پژوهشی نویسندگان بر حسب تعداد آن‌ها در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی و در ایران

نتایج حاصل از وضعیت مشارکت پژوهشی نویسندگان در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی و ایران در جدول (۲) قابل مشاهده است.

جدول ۲. وضعیت مشارکت پژوهشی نویسندگان در پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی و ایران

پژوهش‌های بین‌المللی	فراوانی	درصد	پژوهش‌های داخلی	فراوانی	درصد
یک نویسنده	۴۲	۵۹/۱۶	یک نویسنده	۹	۳۰
دو نویسنده	۱۶	۲۲/۵۳	دو نویسنده	۹	۳۰
سه نویسنده	۱۱	۱۵/۴۹	سه نویسنده	۶	۲۰
بیش از سه نویسنده	۲	۲/۸۱	بیش از سه نویسنده	۶	۲۰

داده‌های جدول (۲) نشان می‌دهد که در میان پژوهش‌های مورد بررسی در این حوزه در سطح بین‌المللی، حدود نیمی از مطالعات تنها توسط یک نویسنده (۴۲ درصد) و تنها ۲ پژوهش توسط بیش از سه نویسنده انجام شده است (۲/۸۱ درصد). در ایران، بیش‌تر پژوهش‌ها توسط یک نویسنده و دو نویسنده (هر کدام ۳۰ درصد) و تعداد کم‌تری از این مطالعات توسط سه نویسنده و بیش از سه نویسنده انجام شده‌اند (هر کدام ۲۰ درصد).

۶. محورهای موضوعی پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی

یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که تعداد ۷۱ پژوهش در فاصله سال‌های ۱۹۵۹ تا ۲۰۱۹ در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی منتشر شده است. مهم‌ترین محورها و موضوعات پژوهش‌های انجام شده در سطح بین‌المللی در جدول (۳) قابل مشاهده است.

جدول ۳. محورهای موضوعی پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی

موضوعات	فراوانی	درصد
خدمات اطلاعاتی کارآفرینانه/ تجاری/ ایجاد کسب‌وکار	۹	۱۲/۶۷
توسعه اقتصادی	۷	۹/۸۵
تأمین و توسعه منابع اطلاعاتی جهت کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکار	۷	۹/۸۵
تعامل و همکاری با کارآفرینان، مراکز تجاری و کارآفرینی	۶	۸/۴۵
کارآفرینی روستایی و کسب‌وکارهای کوچک در جوامع روستایی	۵	۷/۰۴
اشتغال‌زایی و توسعه فرصت‌های کارآفرینی	۴	۵/۶۳
اقتصاد اطلاعات، بازاریابی و تبلیغات خدمات کارآفرینی	۴	۵/۶۳
مشاغل و کسب‌وکارهای کوچک	۳	۴/۲۲
حمایت از بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌های تجاری کوچک	۳	۴/۲۲
کارآفرینی سازمانی، فرهنگ سازمانی، خلاقیت و نوآوری سازمانی	۳	۴/۲۲
کارآفرینی در فضای مجازی	۳	۴/۲۲
مهارت‌های کارآفرینی	۳	۴/۲۲
کتابخانه‌های عمومی تجاری	۳	۴/۲۲
مدیریت و رهبری کارآفرینانه	۳	۴/۲۲
کارآفرینی زنان	۲	۲/۸۱
کارآفرینی اجتماعی	۲	۲/۸۱
تعامل با جامعه تجاری	۲	۲/۸۱
آموزش کارآفرینی	۱	۱/۴۰
کارآفرینی فرهنگی	۱	۱/۴۰

داده‌های جدول (۳) نشان می‌دهد که در میان پژوهش‌های بین‌المللی، حوزه «خدمات اطلاعاتی کارآفرینانه/ تجاری/ ایجاد کسب‌وکار» حوزه اصلی پژوهش در بیش‌تر کارهای منتشر شده در این زمینه است (۱۲/۶۷ درصد) و پس از آن حوزه‌های «توسعه اقتصادی» و «تأمین و توسعه منابع اطلاعاتی جهت کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکار» قرار دارند (۹/۸۵ درصد). سایر حوزه‌هایی که پژوهشگران در سطح بین‌المللی بر آن‌ها تأکید بیش‌تری داشته‌اند، عبارتند از: «تعامل و همکاری با کارآفرینان، مراکز تجاری

و کارآفرینی» (۸/۴۵ درصد) و «کارآفرینی روستایی و کسب‌وکارهای کوچک در جوامع روستایی» (۷/۰۴ درصد). یافته‌ها بیانگر آن است که تنها یک پژوهش به هر کدام حوزه‌های «آموزش کارآفرینی» و «کارآفرینی فرهنگی» اختصاص یافته است (۱/۴۰ درصد). تعداد کمی از پژوهش‌های انجام شده در سطح بین‌المللی به حوزه‌های «کارآفرینی زنان»، «کارآفرینی اجتماعی» و «تعامل با جامعه تجاری» تعلق داشته است (۲/۸۱ درصد).

۷. محورهای موضوعی پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که تعداد ۳۰ پژوهش در فاصله سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸ در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران منتشر شده است. مهم‌ترین محورها و موضوعات پژوهش‌های انجام شده در ایران در جدول (۴) قابل مشاهده هستند.

جدول ۴. محورهای موضوعی پژوهش‌های حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران

موضوعات	فراوانی	درصد
توسعه و ترویج کارآفرینی	۷	۲۳/۳۳
کارآفرینی سازمانی، فرهنگ سازمانی، خلاقیت و نوآوری سازمانی	۷	۲۳/۳۳
مهارت‌ها و ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی	۴	۱۳/۳۴
آموزش کارآفرینی	۳	۱۰
توسعه اقتصادی	۳	۱۰
مدیریت دانش و اقتصاد دانش‌بنیان	۲	۶/۶۷
مدیریت و رهبری کارآفرینانه	۱	۳/۳۳
کارآفرینی در فضای مجازی	۱	۳/۳۳
رفتار کارآفرینانه	۱	۳/۳۳
درآمدزایی و اشتغال‌زایی	۱	۳/۳۳

داده‌های حاصل از جدول (۴) نشان می‌دهد که بیش‌ترین محور و حوزه موضوعی مورد مطالعه پژوهشگران ایرانی، مربوط به «توسعه و ترویج کارآفرینی» و «کارآفرینی سازمانی، فرهنگ سازمانی، خلاقیت و نوآوری سازمانی» (۲۳/۳۳ درصد) و پس از آن مربوط به حوزه «مهارت‌ها و ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی» است (۱۳/۳۴ درصد). سایر موضوعات مهم و مورد توجه پژوهشگران ایرانی نیز عبارتند از: «آموزش کارآفرینی» و «توسعه اقتصادی» (۱۰ درصد)؛ «مدیریت دانش و اقتصاد دانش‌بنیان» (۶/۶۷ درصد). یافته‌ها بیانگر آن است که پژوهشگران ایرانی بر حوزه‌های «مدیریت و رهبری کارآفرینانه»، «کارآفرینی در فضای مجازی»، «رفتار کارآفرینانه» و «درآمدزایی و اشتغال‌زایی» تأکید کم‌تری داشته‌اند (۳/۳۳ درصد).

نتیجه‌گیری

توسعه علمی یک حوزه نیازمند تبیین چارچوب‌های نظری و تدوین روند مطالعات آن حوزه در دوره‌های زمانی مختلف است تا بدین‌وسیله فرآیندها، پیشرفت‌ها، کاستی‌ها و ضعف‌های آن حوزه روشن و مسیر توسعه و پیشرفت دانش در آن حوزه هموار شود. در این راستا، در پژوهش حاضر به تحلیل مطالعات حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی، به لحاظ روند انتشار، قالب انتشار، رویکردها و روش‌های به‌کاررفته در آن‌ها، ابزارهای گردآوری داده‌ها، مشارکت پژوهشی نویسندگان بر حسب تعداد آن‌ها، و گرایش‌های موضوعی این مطالعات پرداخته شد.

تأملی بر پژوهش‌های انجام شده در زمینه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی نشان می‌دهد که این مطالعات در سطح بین‌المللی از سال ۱۹۵۹ و در ایران از سال ۱۳۸۹ آغاز شدند. میان مطالعات انجام شده در ایران و خارج از کشور حدود پنجاه سال فاصله زمانی وجود دارد. علاوه بر آن، لازم به ذکر است که تعداد مطالعات صورت گرفته در ایران اندک بوده و بسیاری از حوزه‌های پژوهشی مهم و مورد نیاز از دید پژوهشگران مغفول مانده است.

عمده‌ترین پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در سطح بین‌المللی در قالب مقاله منتشر شده در نشریه و در ایران در قالب مقاله چاپ شده در نشریه و مقاله ارائه شده به همایش هستند. بالا بودن میزان مقالات ارائه شده به همایش در ایران می‌تواند به‌دلیل برگزاری دو همایش *کارآفرینی و بازار کار در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی* در سال ۱۳۹۱ و *ساختارهای شغلی علم اطلاعات و دانش‌شناسی: گذشته، حال و آینده* در سال ۱۳۹۵ توسط اتحادیه انجمن‌های علمی ـ دانشجویی کتابداری و اطلاع‌رسانی (ادکا) در تهران باشد.

یافته‌های مربوط به مقایسه روش‌شناسی پژوهش‌های بین‌المللی و داخلی نشان می‌دهد که رویکرد غالب در پژوهش‌های بین‌المللی کیفی است و بیش‌تر از روش سندی ـ کتابخانه‌ای و اسناد و مدارک پیشین برای تحلیل این مطالعات استفاده شده است. این یافته‌ها همسو با ایرلند و همکاران (۲۰۰۵) هستند که پی بردند که فضای حاکم بر پژوهش‌های کارآفرینی کیفی است و این روند همچنان در حال رشد است. این در حالی است که تأکید مطالعات داخلی بر استفاده از رویکرد کمّی و روش پیمایشی بوده و استفاده از ابزار پرسشنامه را مبنای تحلیل خود قرار دادند. در این مطالعات بهره‌گیری از رویکرد کیفی که بیش‌تر در تناسب با ماهیت پویا و متغیر حوزه کارآفرینی است، ناچیز بوده و استفاده از رویکرد آمیخته جایی در مطالعات داخلی ندارد. در واقع، پژوهشگران چه در سطح بین‌المللی و چه در ایران هیچ‌یک تمایلی به استفاده از روش آمیخته نشان نداده‌اند. متنوع نبودن روش‌های پژوهشی استفاده شده از نقاط ضعف مطالعات داخلی است. یافته‌های این بخش از پژوهش با برخی یافته‌های پیشین همخوانی دارد (وکیلی و انصاری، ۱۳۹۰؛ عربیون، عبدالله‌زاده و شریف‌زاده، ۱۳۹۴). آن‌ها پی بردند که هر چند استفاده از روش‌های کیفی و آمیخته در مطالعات اخیرکارآفرینی افزایش اندکی داشته است، اما هنوز هم رویکرد

غالب در بیش‌تر آن‌ها، کمّی (پیمایش پرسشنامه‌ای) است. این یافته‌ها با مطالعه‌ی ایرلند و همکاران (۲۰۰۵) مغایر است.

شایان ذکر است که بیش‌تر پژوهش‌های مورد مطالعه چه در سطح بین‌المللی و چه در ایران توسط یک نویسنده نگارش یافته‌اند. به‌عبارت دیگر، در ایران و خارج از ایران در زمینه موضوع مورد بررسی، نویسندگان کم‌تر به همکاری با سایر نویسندگان تمایل نشان داده‌اند.

مقایسه اولویت‌های موضوعی پژوهشگران حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در ایران و خارج از کشور نشان می‌دهد که در سطح بین‌المللی، گرایش موضوعی بیش‌تر پژوهش‌ها به‌سمت حوزه‌های خدمات اطلاعاتی کارآفرینانه/ تجاری/ ایجاد کسب‌وکار، توسعه اقتصادی و تأمین و توسعه منابع اطلاعاتی کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکار بوده است و موضوعات مربوط به کسب‌وکارهای کوچک و حمایت از بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌های تجاری کوچک رو به افزایش هستند. یافته‌های این بخش از پژوهش همسو با بخشی از یافته‌های پژوهش ایرلند و همکاران (۲۰۰۵) هستند. آن‌ها در پژوهش خود نشان دادند که حوزه‌های مربوط به کسب‌وکارهای کوچک رشد بیش‌تری داشته‌اند. همچنین، این بخش از نتایج با بخشی از نتایج کوکر و همکاران (۲۰۱۱) که نشان دادند گرایش بیش‌تر پژوهش‌های کارآفرینی اجتماعی به‌سمت حوزه توسعه اقتصادی بوده، همسو است. این در حالی است که در ایران، گرایش بیش‌تر پژوهش‌های این حوزه به‌سمت محورهای کارآفرینی سازمانی، فرهنگ سازمانی، خلاقیت و نوآوری سازمانی و توسعه و ترویج کارآفرینی بوده است. در سطح بین‌المللی، حوزه‌های آموزش کارآفرینی، کارآفرینی فرهنگی، کارآفرینی زنان، کارآفرینی اجتماعی و تعامل با جامعه تجاری اولویت کم‌تری از دید پژوهشگران داشته‌اند. نتایج این بخش با برخی از نتایج کوکر و همکاران (۲۰۱۱) که نشان دادند گرایش بیش‌تر پژوهش‌های کارآفرینی اجتماعی به‌سمت حوزه آموزش کارآفرینی بوده، غیرهمسو است. یافته‌ها بیانگر آن است که در ایران، حوزه‌های مدیریت و رهبری کارآفرینانه، کارآفرینی در فضای مجازی و رفتار کارآفرینانه کم‌تر مورد توجه پژوهشگران ایرانی بوده است. یافته‌های این بخش از پژوهش بر خلاف بخشی از یافته‌های پژوهش‌های دیویدسون و همکاران (۲۰۰۱) و عربیون، عبدالله‌زاده و شریف‌زاده (۱۳۹۴) هستند که به این نتیجه رسیدند که گرایش بیش‌تر پژوهش‌ها به‌سمت جنبه‌های روانشناختی و رفتاری کارآفرینی بوده است. در ادامه، به‌منظور توسعه بروندادهای علمی در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی و افزایش کیفیت یافته‌های آن‌ها پیشنهادهایی ارائه می‌شود:

- با توجه به‌شمار اندک پژوهش‌های انجام شده در ایران پیشنهاد می‌شود به‌منظور ترغیب پژوهشگران به انجام مطالعات بیش‌تر در این زمینه، نشریات تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در تعیین اولویت‌های موضوعی برای پذیرش و انتشار مقالات، بر کارآفرینی و توسعه اقتصادی در کتابخانه‌های عمومی تأکید بیش‌تری داشته باشند. به‌علاوه برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی با محوریت این موضوع، می‌تواند به غنای بیش‌تر تولیدات علمی در این زمینه بیانجامد.

- با توجه به پایین بودن میزان پایان‌نامه‌های انجام شده در این زمینه، به گروه‌های آموزشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در سراسر کشور توصیه می‌شود در انتخاب موضوعات پایان‌نامه‌های دانشجویان، توجه بیش‌تری به این حوزه مبذول نمایند.
- نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در ارائه اولویت‌های پژوهشی خود به موضوعات مرتبط با کارآفرینی و توسعه اقتصادی کتابخانه‌های عمومی توجه بیش‌تری داشته باشند.
- با توجه به این‌که بیش‌تر مطالعات انجام شده در ایران با رویکرد کمّی و روش پیمایشی و ابزار پرسشنامه انجام شده‌اند، پیشنهاد می‌شود که برای پژوهش‌هایی که در آینده قرار است در این حوزه انجام شود، از رویکردهای کیفی و آمیخته استفاده بیش‌تری صورت گیرد و با تنوع بخشیدن به ابزارهای مورد استفاده، کیفیت یافته‌های حاصل از مطالعات این حوزه را افزایش دهند.
- نظر به اینکه بیش‌تر مطالعات انجام شده در این زمینه به‌صورت فردی (تک نویسنده) انجام شده‌اند، توصیه می‌شود پژوهش‌های آینده با ارتباطات و هم‌نویسندگی‌های بیش‌تری صورت گیرند تا ضمن به اشتراک‌گذاری دانش و تجربیات خود بر غنای پژوهش‌های این حوزه بیفزایند.
- با توجه به خلأهای موضوعی موجود در پژوهش‌های ایران در مقایسه با پژوهش‌های بین‌المللی، پیشنهاد می‌شود در محورهایی مانند کارآفرینی زنان، کارآفرینی اجتماعی، تعامل با جامعه تجاری، کارآفرینی فرهنگی، کارآفرینی روستایی و کسب‌وکارهای کوچک در جوامع روستایی، تعامل و همکاری با کارآفرینان، مراکز تجاری و کارآفرینی و خدمات اطلاعاتی کارآفرینانه پژوهش‌های بیش‌تری انجام شود.

مقایسه گرایش موضوعی پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در داخل و خارج از کشور نشان می‌دهد که پژوهشگران ایرانی در طی یک دهه مطالعاتی که در این زمینه انجام داده‌اند، ابعاد محدودی از این حوزه را مورد بررسی قرار داده‌اند و جای خالی بسیاری از حوزه‌ها و موضوعات پژوهشی در این زمینه احساس می‌شود که لازم است پژوهشگران برای انجام مطالعات خود در آینده به این موضوعات توجه بیش‌تری داشته باشند و با انجام پژوهش‌های کاربردی بیش‌تر در این حوزه، زمینه را برای کمک به کتابخانه‌های عمومی در راستای ارائه خدمات نوآورانه و کارآفرینانه به‌صورت مؤثرتر و درنتیجه رفع مشکل بیکاری و به‌تبع آن توسعه اقتصادی جامعه فراهم سازند. در این راستا، به‌منظور غنی بخشیدن به مطالعات این حوزه و پر شدن شکاف‌ها و خلأهای موضوعی پژوهش‌های داخلی، شماری از محورهای پژوهشی و مطالعاتی در این حوزه پیشنهاد می‌شود. این محورها بر اساس مطالعه متون و پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده مطالعات صورت گرفته در این حوزه و توجه به نتایج حاصل از مقایسه موضوعات پژوهش‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی در خارج و داخل کشور، عناوین پژوهش‌های انجام شده در این زمینه در سطح بین‌المللی و نیز مشورت با متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی ارائه می‌شوند:

۱. مطالعه مبانی نظری و فلسفی کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی و توسعه مفهومی آن؛
۲. مدیریت و توسعه منابع اطلاعاتی کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکار در کتابخانه‌های عمومی؛
۳. ارزیابی میزان ارائه منابع کارآفرینی از طریق وب‌سایت کتابخانه‌های عمومی؛
٤. ارزیابی خدمات کارآفرینانه (آموزشی، پژوهشی و مشاوره اطلاعاتی) در کتابخانه‌های عمومی؛
٥. خدمات اقتصادی کتابخانه‌های عمومی در راستای کاهش فقر، بیکاری و توسعه اقتصاد جامعه؛
٦. ارزیابی خدمات غیرحضوری کارآفرینانه در کتابخانه‌های عمومی از طریق مجراهای مختلف شامل تماس تلفنی، پیامک، بلوتوث، ایمیل، وب‌سایت، شبکه‌های اجتماعی و غیره؛
۷. خدمات کتابخانه‌های عمومی در توسعه کسب‌وکارهای کوچک و متوسط در جوامع روستایی؛
۸. پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی از بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌های تجاری کوچک؛
۹. کارکردهای کتابخانه‌های عمومی در پشتیبانی از کسب‌وکارهای نوپا؛
۱۰. نقش کتابخانه‌های عمومی در تأمین نیازهای اطلاعاتی شرکت‌های تجاری کوچک و متوسط؛
۱۱. ارتباط و مشارکت کتابخانه‌های عمومی با مراکز کارآفرینی، پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان؛
۱۲. مطالعه مباحث مربوط به امنیت و حفظ حریم خصوصی در ارائه خدمات کارآفرینانه در کتابخانه‌های عمومی در فضای مجازی؛
۱۳. رابطه مدیریت دانش و کارآفرینی سازمانی در کتابخانه‌های عمومی؛
١٤. مقایسه میان کیفیت خدمات اقتصادی و کارآفرینانه کتابخانه‌های عمومی در ایران و کشورهای پیشرو؛
۱٥. سنجش میزان تأثیرگذاری کتابخانه‌های عمومی بر موفقیت فعالیت‌های کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکار جدید در جامعه؛
١٦. جایگاه کتابخانه‌های عمومی در تحقق و توسعه جامعه تجاری (اقتصادی)؛
۱۷. شناسایی ابزارها و فناوری‌های جدید اطلاعاتی و ارتباطی در جهت تأمین منابع و خدمات کارآفرینانه به‌صورت مؤثرتر در کتابخانه‌های عمومی؛
۱۸. بازاریابی منابع و خدمات تجاری و کارآفرینانه در کتابخانه‌های عمومی؛
۱۹. خدمات کتابخانه‌های عمومی برای توانمندسازی اقتصادی و کارآفرینی زنان؛
۲۰. ایفای نقش کتابداران کتابخانه‌های عمومی به‌عنوان کارآفرینان اجتماعی؛
۲۱. نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه کارآفرینی فرهنگی؛
۲۲. ارائه الگوی شایستگی‌های کارآفرینانه کتابداران و مدیران کتابخانه‌های عمومی؛
۲۳. مطالعه رفتار اطلاعاتی کارآفرینان و کارکنان مراکز کارآفرینی به‌منظور برنامه‌ریزی برای ارائه مؤثرتر خدمات کارآفرینانه در کتابخانه‌های عمومی؛

۲٤. مطالعه رفتار اطلاعاتی کتابداران کارآفرین؛
۲۵. شناسایی نیازهای آموزشی کاربران کارآفرین و کتابداران کارآفرین در کتابخانه‌های عمومی؛
۲٦. الزامات و زیرساخت‌های توسعه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی (زیرساخت‌های قانونی/ فناورانه/ آموزشی/ پژوهشی/ فرهنگی/ اجتماعی/ اقتصادی/ مدیریتی)؛
۲۷. رابطه سواد اطلاعاتی/ سواد رسانه‌ای/ سواد فناورانه با مهارت‌های کارآفرینی کتابداران کتابخانه‌های عمومی؛
۲۸. تأثیر ساختار سازمانی بر گرایش کارآفرینانه کتابداران کتابخانه‌های عمومی؛
۲۹. نقش فرهنگ سازمانی در اثربخشی کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی؛
۳۰. پیش‌بینی مسائل و چالش‌های آینده توسعه کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی و ارائه راهکارهایی برای رویارویی مؤثر با این چالش‌ها؛
۳۱. آینده‌نگاری خدمات کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی به‌منظور برنامه‌ریزی بلندمدت و آمادگی این سازمان‌ها برای توسعه اقتصادی بلندمدت؛
۳۲. امکان‌سنجی ارائه خدمات کارآفرینی الکترونیکی و دیجیتالی در کتابخانه‌های عمومی؛
۳۳. طراحی الگوی بومی ارتقای کارآفرینی سازمانی در کتابخانه‌های عمومی؛
۳٤. شناسایی عوامل مؤثر بر تسهیل فرآیند کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی؛
۳۵. تأثیر سرمایه اجتماعی بر اثربخشی فرآیند کارآفرینی سازمانی در کتابخانه‌های عمومی؛
۳٦. نقش کتابخانه‌های عمومی در ترویج مفهوم کارآفرینی و کسب‌وکارهای سبز و تأکید بر ضرورت آن؛
۳۷. طراحی و توسعه بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی و دانشی برای استفاده کارآفرینان در کتابخانه‌های عمومی؛
۳۸. یکپارچه‌سازی نرم‌افزارهای کتابخانه‌های عمومی برای ارائه خدمات کارآفرینی؛
۳۹. شناسایی ویژگی‌های انگیزشی ـ روانشناختی کارآفرینی برای کتابداران کتابخانه‌های عمومی؛
٤۰. تعریف نقش‌های جدید برای کتابداران برای توسعه فعالیت‌های کارآفرینی در کتابخانه‌های عمومی؛
٤۱. شناسایی خدمات جانبی کتابخانه‌های عمومی در راستای افزایش سواد کارآفرینی و خوداشتغالی شهروندان، مانند برگزاری همایش‌ها و سمینارها و کارگاه‌های مختلف برای اقشار مختلف جامعه ازجمله زنان، افراد معلول و ناتوان برای کارآفرینی؛
٤۲. مستندسازی و ارائه تجارب کارآفرینان موفق و علل شکست کارآفرینان ناموفق توسط کتابخانه‌های عمومی؛
٤۳. خدمات کتابخانه‌های عمومی در راستای توسعه اخلاق کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکار.

منابع

توکلی، لیلا (۱۳۹۵). *ترسیم و تحلیل نقشه‌ی علم‌نگاشتی برون‌دادهای حوزه‌ی کارآفرینی در بازه‌ی زمانی ۱۹۹۶ تا ۲۰۱۵ از طریق تحلیل هم‌رخدادی واژگان در پایگاه استنادی وب آو ساینس و تعیین جایگاه ایران در این حوزه*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید چمران اهواز.

عربیون، ابوالقاسم؛ عبدالله زاده، غلامحسین؛ شریف‌زاده، محمد شریف (۱۳۹۴). تحلیل محتوای پژوهش‌های کارآفرینی در ایران. *فصلنامه پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی*. ۷ (۲)، ۷۹-۱۰۳. https://www.magiran.com/paper/1451175.

فتاحی، رحمت‌الله؛ پریرخ، مهری؛ سالاری، محمود؛ زره‌ساز، محمد؛ رجبعلی بلگو، رضا؛ پازوکی، فاطمه. (۱۳۹۳). واکاوی ابعاد برنامه راهبردی برای توسعه پژوهش در سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی. *مجله پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۳۰ (۲)، ۵۷۳-۶۰۲. https://jipm.irandoc.ac.ir/article-1-2612-fa.html

قنادی نژاد، فرزانه؛ حیدری، غلامرضا. (۱۳۹۷). شناسایی و تحلیل موضوعات پژوهشی کارآفرینی در علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دیدگاه استادان و دانشجویان دکتری این رشته. *پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۸(۲)، ۳۹-۶۲. https://infosci.um.ac.ir/article_33292.html.

کشوری، مریم؛ همتی، زینب. (۱۳۹۷). ترسیم نقشه علمی حوزه کتابخانه‌های عمومی با استفاده از تحلیل شبکه هم‌واژگانی. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*. ۲۴(۴)، ۵۶۸-۵۴۵. http://publij.ir/article-1-1867-fa.html.

مهدی پور، اعظم؛ جعفری، مهشید. (۱۳۹۸). بررسی محتوایی مجله‌های علمی- پژوهشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی با تأکید بر موضوع کتابخانه‌های عمومی، اولین همایش ملی ارزیابی علم، ارزیابی پژوهش‌های علمی (مسائل، ابزار و روش‌ها)، کرمان، دانشگاه شهید باهنر کرمان، دسترسی از طریق https://www.civilica.com/Paper-ASSESSMENTS01-ASSESSMENTS01_016.html.

نادمی، یونس؛ صداقت کالمرزی، هانیه. (۱۳۹۷). بررسی اثر شوک‌های قیمتی نفت و تحریم‌های اقتصادی بر رژیم‌های بیکاری در ایران با استفاده از رهیافت مارکوف سوئیچینگ. *پژوهشنامه اقتصاد انرژی ایران*، ۷(۲۶)، ۱۳۱-۱۵۶. https://jiee.atu.ac.ir/article_9102.html.

نوفرصتی، محمد؛ نصیری، محمود. (۱۳۹۷). اثر بیکاری بر مصرف خانوارهای شاغل. *تحقیقات اقتصادی*، ۵۳(۴)، ۹۷۱-۹۸۷. https://jte.ut.ac.ir/article_68394.html.

وکیلی، یوسف؛ انصاری، محسن. (۱۳۹۰). ارزیابی روش‌های پژوهش کارآفرینی در کشور و پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آینده. *توسعه کارآفرینی*، ۴ (۱۳)، ۱۸۵-۲۰۴. https://jed.ut.ac.ir/article_24218.html.

Busenitz, L. W., West, G. P., Shepherd, D., Nelson, T., Chandler, G. N. & Zacharakis, A. (2003). Entrepreneurship Research in Emergence: Past Trends and Future Directions. *Journal of Management*, 29(3), 285-308. https://doi.org/10.1016/S0149-

2063_03_00013-8.

Cukier, W.; Trenholm, S.; Dale, C.; Gekas, G. (2011). Social Entrepreneurship: A Content Analysis. *Journal of Strategic Innovation and Sustainability*, 7(1), 99-119.

Davidsson, P. & Wiklund, J. (2001). Levels of Analysis in Entrepreneurship Research: Current Research Practice and Suggestions for the Future. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 25(4), 81-99. https://doi.org/10.1177/104225870102500406.

Ferreira, J.; Fernandes, C.; Kraus, S. (2019). Entrepreneurship Research: Mapping Intellectual Structures and Research Trends. *Review of Managerial Science*, 13(1), 181-205. https://doi.org/10.1007/s11846-017-0242-3.

Ferreira, M. P.; Reis, N. R.; Miranda, R. (2015). Thirty years of entrepreneurship research published in top journals: analysis of citations, co-citations and themes. Journal of Global Entrepreneurship Research, 5(17), 1-22. https://doi.org/10.1186/s40497-015-0035-6.

Ireland, R.D., Reutzel, C.R. & Webb, J.W. (2005). Entrepreneurship Research in AMJ: What has been published, and what Might the Future Hold? *Academy of Management Journal*, (48), 556-564. https://doi.org/10.1007/978-3-540-48543-8_16.

Keupp, M. M. & Gassmann, O. (2009). The Past and the Future of International Entrepreneurship: A Review and Suggestions for Developing the Field. *Journal of Management*, 35(3), 600-633. https://doi.org/10.1177/0149206308330558.

Sandelowski, M.; Barroso, J. (2007). Handbook for synthesizing qualitative research. New York: *Springer Publishing Company*.

Teixeira, A., (2011). Mapping the (in) Visible College(s) in the Field of Entrepreneurship. *Scientometrics*, (89), 1–36. https://doi.org/10.1007/s11192-011-0445-3.

Ucbasaran, U., Westhead, P. & Wright, M. (2001). *The Focus of Entrepreneurial Research: Contextual and Process Issues.* Institute for Enterprise and Innovation, Nottingham University Business School, Nottingham, England.